

bp P. Socha

Kursy duszpasterskie w latach 1983-1992

Klimat duchowy i społeczny w Polsce w latach 1983-1992

Kursy duszpasterskie z lat 1983-1992 roku zostały przeprowadzone w ostatnim okresie posługi biskupiej bpa Wilhelma Pluty i przez cały czas pracy duszpasterskiej w diecezji bpa Józefa Michalika.

W tym okresie Ojciec Święty Jan Paweł II odbył cztery wizyty duszpasterskie do Polski: 16-23.06.1983 r., 8-14.06.1987 r., 1-9.06.1991 r. i 13-20.08.1991 r. Przy każdej z nich podejmowano działania przygotowujące do jak najliczniejszego udziału diecezjan i programowania podanych przez Ojca Świętego wskazań w duszpasterstwie.

Swoiste piętno na tematyce i sposobie planowania duszpasterstwa odcisnęli biskupi, którzy kierowali diecezją w tym okresie: bp W. Pluta do 1986 r. i bp J. Michalik w latach 1986-1993.

Tak np. XXV-lecie posługi pasterskiej bpa W. Pluty w diecezji gorzowskiej, obchodzone w 1983 r., stanowiło główny temat dwudniowego kursu duszpasterskiego w Paradyżu.

W roku 1986 nastąpiła tragiczna śmierć bpa W. Pluty, 22 stycznia, i nominacja bpa J. Michalika na biskupa diecezji gorzowskiej. Podjął on decyzję przygotowania diecezji do koronacji obrazu Matki Bożej Rokitniańskiej. Dlatego tematyka maryjna często pojawiała się w programach kursów duszpasterskich tego okresu. Ukoronowaniem tej pracy był rok 1989, gdy w dniach 16-17.06 odbywała się w Paradyżu Konferencja Episkopatu Polski, a 18.06. biskupi polscy uczestniczyli w uroczystości koronacji obrazu Matki Bożej Cierpliwie Słuchającej w sanktuarium Matki Bożej w Rokitnie.

Na tematykę kursu duszpasterskiego i na programowanie duszpasterstwa w latach 1982-1992 znaczny wpływ miały gruntowne zmiany polityczno-społeczne w Polsce. Powstanie i działalność Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” w latach 1980-1981 wymagało zaangażowania Kościoła w duszpasterstwo świata pracy. Na życie duchowe wiernych i na duszpasterstwo duży wpływ miały ponaddwuletni okres stanu wojennego i związana z tym konieczność niesienia pomocy duchowej i materialnej przez Kościół internowanym i ich rodzinom. Po zniesieniu stanu wojennego dokonywały się zmiany społeczne i polityczne, zakończone w 1989 r. odzyskaniem suwerenności przez kraje Europy Środkowej uzależnione od Związku Radzieckiego.

Przywracanie praw Kościoła w dziedzinie środków masowego przekazu, organizowanie stowarzyszeń i organizacji katolickich, a przede wszystkim powrót katechezy do sal szkolnych powodowało wiele napięć i obaw ze strony władz, powstałych w wyniku układów Okrągłego Stołu.

**Kurs duszpasterski z okazji XXV-lecia posługi biskupiej
bpa W. Pluty w diecezji gorzowskiej, Paradyż, w dwóch turnusach:
29-30 i 30-31.08.1983 r.**

W pierwszym dniu – 29 sierpnia – sam biskup jubilat W. Pluta wygłosił konferencję ascetyczną i omówił program duszpasterski na rok 1983/1984. Obydwa wystąpienia dotyczyły tematu roku duszpasterskiego poświęconego Miłości z Boga pochodzącej. Temat ten miał być realizowany przez ożywienie ducha modlitwy i kontemplacji. W tym celu należało wykorzystać materiały duszpasterskie, jakie opracował sam prelegent Jubilat, a szczególnie organizować rekolekcje zamknięte w nowo otwartym domu rekolekcyjnym w Rokitnie. Następnie program duszpasterski winien być realizowany przez troskę o życie nienarodzonych, gdyż jest to pierwszy i podstawowy wymiar miłości. Na temat obrony życia nienarodzonych odrębny wykład wraz z filmem przedstawił inż. Antoni Ziemia.

Druga część kursu duszpasterskiego poświęcona była podsumowaniu pracy pasterskiej bpa Jubilata W. Pluty.

Obszerny wykład nt. „XXV lat pracy duszpasterskiej bpa W. Pluty w diecezji gorzowskiej”¹ wygłosił bp P. Socha, który blisko 10 lat pracował jako biskup pomocniczy bpa jubilata.

W drugim dniu kursu (30.08) ks. Kazimierz Helon zaprezentował wykład nt. „Duszpasterstwo rodzin w nauczaniu i praktyce bpa W. Pluty”², a ks. dr W. Sygnatowicz omówił zagadnienie budownictwa sakralnego i erekcji nowych parafii³. Tematykę Jubileuszu XXV-lecia zakończył wykład ks. dra J. Michalskiego – oficjała Sądu Biskupiego, który zdał sprawozdanie z działalności kierowanej przez siebie instytucji⁴.

Drugi turnus kursu odbywał się we wtorek po południu (30.08) i w środę (31.08), według programu z I turnusu.

Materiały z kursu duszpasterskiego obchodów jubileuszowych bpa W. Pluty w katedrze (4.09), w Rokitnie, z duchowieństwem (5.09), w dniu jubileuszu świeceń biskupich w kaplicy w rezydencji (7.09), z młodzieżą w Rokitnie (8.09), z siostrami zakonnymi w kaplicy kurii biskupiej (15.09) i wreszcie w ramach inauguracji roku akademickiego w seminarium w Paradyżu (13.10) zostały opublikowane „Gorzowskich Wiadomościach Kościelnych”⁵.

Kurs duszpasterski w dwóch turnusach 28-29 i 30-31.08.1984 r.

Spotkanie rozpoczęto modlitwą adoracyjną przed wystawionym Najświętszym Sakramentem. Po nabożeństwie bp P. Socha wygłosił konferencję ascetyczną na temat najważniejszych elementów życia duchowego kapłana. Składają się na nie: życie w stanie łaski uświęcającej, czyli oddanie Boga wybranemu i powołanemu przez Boga, udział w życiu Chrystusa Pana Najwyższego Kapłana i ukierunkowanie kapłana na Boga i ludzi, do służby ludowi Bożemu, do której Pan go powołał i posłał.

¹ Tekst wykładu został zamieszczony w „Gorzowskich Wiadomościach Kościelnych” (skrót GWK) R. XXVII, 7-12 (1983), s. 149-183.

² Tamże, s. 184-206.

³ Tamże, s. 207-211.

⁴ Tamże, s. 211-212.

⁵ Tamże, s. 109-292.

Bp Wilhelm Pluta w ramach dwóch wykładów omówił program duszpasterski na okres 1994/1995. Zaakcentował szczególnie cztery problemy: zagrożenia wiary w Polsce, konieczność odrodzenia duchowego przez głoszenie Ewangelii, wykorzystując ewangeliczne nauczanie Ojca Świętego Jana Pawła II, wynikające z tego nauczania przeobstwienie bytowania chrześcijanina, czyli ustawiczne nawracanie się, i wreszcie konieczność wykorzystania konkretnych metod i programów działania duszpasterskiego.

Ks. wizytator religii R. Harmaciński omówił elementy składowe formacji duchowej dzieci i młodzieży w katechezie.

Ks. prof. Charytański wygłosił wykład nt. „Korzystanie z podręcznika metodycznego w katechezie”.

Bp P. Socha omówił program formacji służby liturgicznej w świetle Rozporządzenia duszpasterskiego L 38 i ustaleń opracowanych przez Komisję Episkopatu ds. Liturgii.

Ks. prał. dr E. Jagodziński przedstawił praktykę duszpasterską sprawowania sakramentów świętych i pogrzebu w świetle nowego Kodeksu prawa kanonicznego, wydane w 1983 r.

Bp W. Pluta poinformował księży o aktualnym stanie personalnym i gospodarczo-administracyjnym Wyższego Seminarium Duchownego i budownictwa sakralnego. Jak wynika z zestawienia dokonane pod koniec sierpnia br., od 1972 r. zbudowano, odbudowano lub dostosowano do sprawowania kultu Bożego w diecezji gorzowskiej ponad 150 kościołów, kaplic, plebanii i sal katechetycznych. Bp W. Pluta podziękował księżom za troskę o widzialny kościół, czyli budynki kościelne, a szczególnie za pasterską troskę o żywy Kościół w sercach ludzkich. Budowniczych kościołów bp W. Pluta zaprosił na dzień skupienia do domu rekolekcyjnego do Rokitna 5 września br.

Drugi turnus kursu duszpasterskiego odbywał się w dniach 30-31 sierpnia według powyższego programu.

Kurs duszpasterski w dwóch turnusach: 29-31.08.1985 r.

Był to ostatni kurs duszpasterski, któremu przewodniczył bp W. Pluta – 22.01.1986 r. zginął w wypadku samochodowym na trasie ze Świebodzina do

Krosna Odrzańskiego. Z programu tego Kursu wynika, że bp W. Pluta chciał skierować swój testament duszpasterski do swoich ukochanych kapłanów. Bowiem poza jednym wykładem bpa P. Sochy nt. „Źródła i drogi realizacji programu duszpasterskiego na rok duszpasterski 1985/86”, objaśnionego w pierwszym i drugim wykładzie bpa W. Pluty, jedynym referentem był sam Sługa Boży bp W. Pluta.

W dwóch blisko dwugodzinnych wykładach bp W. Pluta omówił najpierw sytuację kryzysową w Europie, którą charakteryzują: odejście od źródła prawdy i miłości – od Jezusa Chrystusa. A z tym wiąże się kryzys ducha ludzkiego i związany z nim brak wartości ewangelicznych, ogólnoludzkich, narodowych, szacunku dla człowieka, brak prawdy, zanik więzi społecznych, brak zaufania do Boga i ludzi, obojętność religijna, postawy konsumpcyjne i beznadziejność.

Następnie przedstawił drogi odrodzenia duchowego. Fundamentem jest Chrystus nauczający i zbawiający dzisiaj, Matka Najświętsza jako wzór, wychowawczyni i świadek wiary związanej ściśle z Kościołem świętym, rodzina jako źródło autentycznych więzi społecznych. W oparciu o powyższe fundamenty należy uwzględnić priorytety papieża Jana Pawła II: etyka przed techniką, osoba przed rzeczą, „być” przed „mieć”, miłość przed sprawiedliwością, duch przed materią. Akcent winien być położony na Chrystusowej miłości do każdego człowieka, do życia poczętego, do ludzi starych, chorych, samotnych, ubogich, wreszcie na miłość rodzinną i do swojej Ojczyzny.

W trzeciej części bp W. Pluta omówił bazę ontologiczną odrodzenia, a jest nią Chrystus Pan, nasz Zbawiciel, i życie w Chrystusie i Chrystusa w chrześcijaństwie. W antropologii chrześcijańskiej chodzi o bycie „esse in Christo” – w Nim i z Niego – uświęcenie. Na tej bazie ontologii chrześcijanina można budować działania w Chrystusie, gdyż to Chrystus w nas jest źródłem działania w prawdzie i miłości.

W czwartej części bp W. Pluta przedstawił konkretne działania duszpasterskie, ascetyczne i pedagogiczne. Najpierw z Chrystusa, który jest prawdą i miłością, wynikają zasady:

- bycie pod krzyżem z Maryją, czyli Eucharystia i sakramenty święte, zwłaszcza sakrament pokuty, Eucharystii, Słowo Boże i rozmodlenie,

- Chrystus nauczający – Boża mądrość i moc, stąd sens życia i czynienia dobra,
- Rokitno – Maryja jako świadek wiary, pośredniczka łask i wychowawczyni,
- zdjęcie z krzyża – służebna miłość do człowieka.

W oparciu o powyższe zasady można mówić o działaniu na płaszczyźnie rodziny, „Caritas”, Rokitno – rekolekcje – wychowanie do życia Bożego i krucjata w obronie życia i formowania prawego sumienia.

Do wspomnianych działań bp W. Pluta podał materiały przez siebie opracowane⁶.

Drugi turnus kursu duszpasterskiego odbywał się w dniach 30-31 sierpnia, według powyższego programu.

Kurs duszpasterski w dwóch turnusach 27-29.08.1986 r.

W okresie wakowania biskupa diecezjalnego przewodniczył obradom bp administrator diecezjalny P. Socha, który wygłosił konferencję ascetyczną nt. „Kapłaństwo totalne przez Eucharystię”⁷. Także pierwszy wykład nt. „Program duszpasterski na rok 1986/87 – Pobożność eucharystyczna dzisiaj”⁸ jako przygotowanie do II Kongresu Eucharystycznego” wygłosił administrator diecezjalny. Ks. dr R. Drozd z Wrocławia zreferował temat: „Wychowanie Eucharystyczne w katechezie”⁹. Ks. Z. Stanek wygłosił wykład pt. „Święcenie niedzieli jako problem duszpasterski”¹⁰. Wykład o „Eucharystii w aspekcie duszpasterskim”¹¹ przedstawił ks. dr S. Schudy z Poznania. Ks. Profesor omówił najpierw prze-

⁶ Skrót omówionych zagrożeń i materiałów opracowanych przez bpa W. Plutę został opublikowany w „Gorzowskich Wiadomościach Kościelnych”: Bp W. Pluta, *Sytuacja duchowna – religijna Polsce jako program dla duszpasterskiego przeciwdziałania złu w roku duszpasterskim 1885/86 i jako dalsze przygotowanie narodu do Kongresu Eucharystycznego w 1987 r.*, GWK, XXIX 8-9 (1985), s. 192-193. Bp W. Pluta, *Źródła realizacji programu duszpasterskiego 1985/1986*, tamże, s. 193-194.

⁷ Bp P. Socha, *Kapłaństwo totalne przez Eucharystię*, GWK, XXX, 9-10 (1986), s. 150-156.

⁸ Bp P. Socha, *Pobożność eucharystyczna dzisiaj*, tamże, s. 165-175.

⁹ Ks. R. Drozd, *Wychowanie eucharystyczne w katechezie*, tamże, s. 181-190.

¹⁰ Ks. Z. Stanek, *Święcenie niedzieli jako problem duszpasterski*, tamże, s. 175-181.

¹¹ Ks. S. Schudy, *Eucharystia w aspekcie duszpasterskim*, tamże s. 156-165.

słanki teologiczne tajemnicy Eucharystii, a następnie szeroko wskazania dla pracy duszpasterskiej. S. Irena Makowicz zreferowała zagadnienie: „Religioznawstwo w szkole – dobro czy zagrożenie”. Poza ostatnim wykładem wszystkie inne zostały opublikowane w piśmie diecezjalnym i stanowią bogaty materiał teologiczno-duszpasterski dla kapłanów.

Drugi turnus kursu duszpasterskiego odbywał się w dniach 28-29 sierpnia według powyższego programu.

Kurs duszpasterski jednodniowy w dwóch turnusach 27 i 28.08.1987 r.

Jednodniowy kurs duszpasterski rozpoczął się konferencją ascetyczną bpa J. Michalika nt. „Z Maryją w nowe tysiąclecie”.

Wykład „Program duszpasterski diecezji gorzowskiej na pierwszy rok przygotowań do koronacji słynącego łaskami obrazu Matki Bożej Rokitniańskiej” przedstawił bp J. Michalik, a temat: „Sanktuarium Matki Bożej w Rokitnie”¹² przedstawiłby P. Socha.

Pozostałe wykłady i dyskusje dotyczyły programu przygotowana diecezji do koronacji obrazu rokitniańskiego, a szczególnie peregrynacji różańca do rodzin. Celem tych nawiedzin Maryi w różańcu miało być odnowienie zwyczaju odmawiania różańca św. w rodzinach i pogłębienie ducha modlitwy i miłości wzajemnej w ogniskach życia domowego. Peregrynacja różańca w rodzinach każdej parafii miała się rozpocząć od pielgrzymki delegacji parafialnych z różańcem na Jasną Górę 30.09.1997 r. Nabożeństwem różańcowym w dniu 1.10.1987 r., odprawionym we wszystkich kościołach parafialnych, miała się rozpocząć peregrynacja różańca przywiezionego z Jasnej Góry w rodzinach.

W pierwszym roku przygotowania do koronacji obrazu Matki Bożej Rokitniańskiej zostało zorganizowane w Rokitnie dwudniowe sympozjum mariologiczne dla kapłanów. Było ono rozbudowaną formą albo drugą częścią kursu duszpasterskiego, w związku z czym nie można pominąć omówienia jego struktury i tematyki.

¹² Bp P. Socha, *Sanktuarium Matki Bożej w Rokitnie, Maryja w życiu chrześcijanina*, [w:] *Maryja w nauczaniu Jana Pawła i w życiu naszego Kościoła* (skrót MNJP), Gorzów Wlkp. 1988, s. 121-148.

Symposium mariologiczne dla kapłanów w Rokitnie w 1987 r. w czterech turnusach:

I – w dniach 9-10.11 – wikariusze wyświęceni do 1992 r.

II – w dniach 16-17.11 – wikariusze wyświęceni w latach 1983-1987

III – w dniach 23-24.11 – dziekani, wicedziekani i proboszczowie wyświęceni do 1955 r.

IV – w dniach 30.11-1.12 – proboszczowie wyświęceni w latach 1956-1982

Oprócz mszy św. i ćwiczeń duchownych tematyka wykładów dotyczyła zagadnień mariologicznych.

Pierwszy wykład nt. „Maryja w życiu kapłana – pobożność maryjna kapłana” wygłosił o. Placyk Ogórek, karmelita¹³. Bp J. Michalik zreferował temat: „Maryja w tajemnicy Chrystusa i Kościoła w świetle nauczania Soboru Watykańskiego II i Jana Pawła II”¹⁴. Wykład III nt. „Sanktuaria maryjne i koronacja obrazów maryjnych w aspekcie duszpasterskim”¹⁵ wygłosiłby P. Socha. Wykład IV pt. „Pobożność maryjna w życiu i dziełach św. Ludwika Grignon de Montfort” omówił ks. doc. T. Hermann CM¹⁶. Symposium kończyło się przedstawieniem programu duszpasterskiego oraz programu przygotowania diecezji do koronacji obrazu Matki Bożej Rokitniańskiej.

Kurs duszpasterski w dwóch jednodniowych turnusach 29 i 30.08.1988 r.

W drugim roku przygotowania diecezji do uroczystości koronacji obrazu Matki Bożej Rokitniańskiej tematyka i struktura kursu odbiegała od dotychczasowych. Najpierw czas trwania obrad był wydłużony: od 9.30 do 18.30.

Po nabożeństwie eucharystycznym i konferencji ascetycznej temat: „Kult obrazu Matki Bożej Rokitniańskiej wczoraj i dziś” miał wygłosić P. Socha.

Pierwszy temat: „Katecheza a grupy młodzieżowe” zreferowała P. Słomińska.

¹³ O. P. Ogórek, *Maryja w życiu chrześcijanina*, [w:] MNJP, s. 41-60.

¹⁴ Bp J. Michalik, *Matka Boża w nauczaniu Jana Pawła II*, [w:] MNJP, s. 116-121.

¹⁵ Bp P. Socha, *Sanktuaria maryjne w aspekcie duszpasterskim*, [w:] MNJP, s. 99-114.

¹⁶ Ks. T. Hermann CM, *Pobożność maryjna w życiu i dziełach św. Ludwika Grignon de Montfort (1673-1716)*, [w:] MNJP, s. 60-70.

Po wykładzie utworzono dwie grupy księży, które miały obradować na odrębne tematy. Pierwszej grupie, która miała omawiać frekwencję i zaangażowanie młodzieży w katechezie, przewodniczył bp J. Michalik, natomiast drugiej, analizującej temat organizowania i prowadzenia grup młodzieżowych, przewodniczył bp P. Socha. Każda grupa miała półtorej godziny na omówienie tematu i sporządzenie podsumowania.

Po obiedzie bp Józef Michalik wygłosił wykład pt. „Koronacja Cudownego Obrazu Matki Bożej Rokitniańskiej” i związany z nim „Program duszpasterski na rok koronacyjny 1988/89”.

Po modlitwie brewiarzowej sekretarze grup dyskusyjnych przedkładali sprawozdanie z pracy w grupach. Tematykę dyskusji, postulaty i wnioski podsumował bp J. Michalik.

W następnym dniu ten sam program realizowali kapłani uczestniczący w drugim turnusie kursu duszpasterskiego

Kurs duszpasterski w dwóch turnusach: 28 i 29.08.1989 r.

Cechą charakterystyczną kursu był fakt, że odbywał się on dwa miesiące po historycznym wydarzeniu dla diecezji, jakim była koronacja Cudownego Obrazu Matki Bożej Cierpliwie Słuchającej z Rokitna z udziałem Episkopatu Polski i ponad 120-tysięcznej rzeszy wiernych.

Konferencję ascetyczną nt. „Uczeń wziął Ją (Maryję) do siebie”, wygłosił bp P. Socha.

Pierwszy wykład pt. „Katecheza w Biblii zakorzeniona” przedstawiła dr S. Grabska, drugi – o „Dwuletnim „pokoronacyjnym” programie duszpasterskim” – bp J. Michalik. Głównymi zadaniami programu były: przygotowanie diecezji do wizyty Ojca Świętego, odnowa moralna rodzin i duchowieństwa i Maryja wzorem wiary przez miłość czynnej. Prelegent omówił także jedną z form dziękczynienia za dar koronacji, jaką ma być peregrynacja kopii Cudownego Obrazu Matki Bożej Cierpliwie Słuchającej w rodzinach, na wzór peregrynacji różańca w okresie przed uroczystością koronacji.

O. dr Karol Meissner omówił temat: „Tajemnica życia ludzkiego na różnych poziomach nauczania”.

Po obszernej dyskusji na poruszone tematy bp Józef Michalik przedstawił księżom Założenia i działalność w parafiach Przyjaciół Paradyża. Ks. biskup opracował strukturę, cel i sposób działania wiernych, którzy zorganizowani w grupie parafialnej będą modlić się o powołania kapłańskie i troszczyć duchowo i materialnie o seminarium duchowne i kleryków.

Kurs duszpasterski w dwóch turnusach: 28 i 29.08.1990 r.

Spotkanie kapłanów w Paradyżu odbywało się w klimacie ważnych wydarzeń dla życia duchowego i duszpasterstwa w diecezji. Pierwszym z tematów było przywrócenie katechizacji dzieci i młodzieży do szkół od 1.09.1990 r. Nic dziwnego, że tematyka kursu była zdominowana przez problemy katechizacji w szkołach. Drugim problemem było duszpasterskie przygotowanie diecezji do peregrynacji kopii obrazu Matki Bożej Częstochowskiej, której rozpoczęcie zostało zaplanowane na 1 września 1991 r., i wreszcie sposób korzystania z zapowiadanej wizyty Ojca Świętego Jana Pawła II do Ojczyzny.

Po nabożeństwie eucharystycznym bp E. Dajczak wygłosił konferencję ascetyczną nt. „Katecheta w szkole jako świadek żywej wiary”.

Wykład pt. „Przełom duchowy w Kościele powszechnym” przedstawił bp P.I. Cordes z Rzymu. Prelegent zaakcentował rangę i pośrednictwo Słowa Bożego. Stwierdził, że celem katechezy jest doprowadzenie katechizowanych do przeżywania wspólnoty i jedności życia w Chrystusie Jezusie. Zaakcentował także znaczenie formacji wiernych w grupach i stowarzyszeniach parafialnych i rolę liderów grup.

Bp J. Michalik omówił program duszpasterski na rok 1990/1991. Uwzględnił w nim odpowiedzialność za katechizację, przygotowanie do peregrynacji obrazu Matki Bożej Częstochowskiej w diecezji przez dziewięciomiesięczną nowennę, wykorzystanie dwukrotnego przyjazdu papieża do Polski: w pierwszym tygodniu czerwca 1991 r. i na Światowy Dzień Młodzieży na Jasnej Górze w dniach 14-15.08.1991 r.

Doświadczeniami pracy katechetycznej w szkole dzielili się ks. inf. W. Sygnatowicz i ks. prał. H. Guzowski. Kurator gorzowski mówił o oczekiwaniach nauczyciela od księdza obecnego w szkole. Wreszcie ks. prał. R. Harmaciński –

dyrektor Wydziału Nauki Katolickiej Kurii Biskupiej podał uwagi metodyczne i realizację programu w nauczaniu szkolnym.

Po wysłuchaniu wykładów nastąpiła dyskusja w pięciu grupach, by większej ilości księży umożliwić wypowiedź, a potem na wspólnym spotkaniu kapłani wysłuchali relacji z pracy zespołowej. Informacjami wydziałów kurii biskupiej zakończono spotkanie.

Kurs Duszpasterski w dwóch turnusach: 28 i 29.08. 1991 r.

Na tematykę kursu duszpasterskiego, zwłaszcza na programowanie pracy duszpasterskiej, wielki wpływ miały doświadczenia katechezy w szkole od 1.09.1990 r., wizyta Ojca Świętego Jana Pawła II w Polsce w dniach 1-9.06.1991 r., przeżycia związane ze świętowaniem Światowych Dni Młodzieży na Jasnej Górze z udziałem papieża Jana Pawła II w dniach 14-15 sierpnia i rozpoczęcie peregrynacji obrazu Matki Bożej Częstochowskiej 1.09.1991 r. w Gorzowie Wlkp. Uwidoczniło się to szczególnie w omawianym przez bpa J. Michalika programie duszpasterskim diecezji na rok 1991/1992.

Po nabożeństwie eucharystycznym bp E. Dajczak wygłosił konferencję ascetyczną: „Ustawiczne nawracanie się kapłana na Chrystusa, aby być autentycznym świadkiem wiary”.

Bp J. Michalik omówił program duszpasterski na rok 1991/1992 ph. „O wiarę odważną i żywą”. W swojej prezentacji przedstawił obecną sytuację duszpasterską, programy zasadnicze, do których zaliczył peregrynację obrazu Matki Bożej Częstochowskiej i oczekiwanie na jej owoce: grupy modlitewne dzieci, młodzieży i starszych, miejsce teologiczne kapłana i biskupa we wspólnocie wiernych, troskę o powołania i rozwój grup parafialnych Przyjaciół Paradyża.

Bp J. Gałęcki ze Szczecina dzielił się doświadczeniami z peregrynacji obrazu Matki Bożej Częstochowskiej w diecezji szczecińsko-kamieńskiej.

Dyrektor Wydziału Nauki Katolickiej ks. R. Harmaciński podsumował pierwszy rok katechetyczny z katechezą w szkołach. Mimo obaw, dotyczących nietolerancji i innych, kapłani zostali przyjęci życzliwie, także dzieci i młodzież przyjmują kapłana z otwartością.

Duszpasterze młodzieży przedstawili sprawozdanie z udziału i przeżyć młodych w czasie Świątowych Dniach Młodych w Częstochowie.

Omówiony został program inauguracji peregrynacji obrazu Matki Bożej Częstochowskiej w Gorzowie Wlkp. w dniu 1.09.1991 r. i sposób realizacji nawiedzenia w parafiach.

Kurs duszpasterski w formie konferencji rejonowych w Gorzowie w dniu 12.09.1992 r. i w Zielonej Górze 26.09.1992 r.

Obowiązki związane z peregrynacją obrazu Matki Bożej Częstochowskiej, a szczególnie uroczystość zakończenia peregrynacji w dniu 23.08.1992 r. w Głogowie, w parafii pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski, sprawiły, że kurs duszpasterski nie odbył się pod koniec sierpnia, jak każdego roku. Został zorganizowany w formie konferencji rejonowych w Gorzowie Wlkp. i w Zielonej Górze.

Program tych spotkań był opracowany na wzór kursu duszpasterskiego.

Konferencję ascetyczną nt. „Wartość refleksji teologicznej i jej rola we wzroście wiary i w sprawowaniu liturgii eucharystycznej” wygłosił bp Edward Dajczak.

Bp J. Michalik w oparciu o ogólnopolski program duszpasterski na rok 1992/1993, który poświęcony jest sakramentowi Eucharystii w życiu Kościoła, przedstawił wytyczne II Polskiego Synodu Plenarnego i program duszpasterski diecezji gorzowskiej po peregrynacji obrazu Matki Bożej Częstochowskiej. Najpierw prelegent podziękował misjonarzom głoszącym rekolekcje w parafiach przed nawiedzeniem obrazu Matki Bożej Częstochowskiej, księżom pracującym w parafiach i wiernym świeckim za duchowe i zewnętrzne przygotowanie i przebieg nawiedzenia Matki Bożej we wspólnotach parafialnych.

Bp P. Socha wygłosił wykład na temat początków Akcji Katolickiej w Polsce, a szczegółowo omówił problem tworzenia Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży w parafiach. Od strony praktycznej problem tworzenia stowarzyszenia w parafiach zreferowali przedstawiciele KSM z Łącznej, z diecezji lubelskiej, a w drugim wykładzie bp P. Socha omówił dotychczasowy przebieg prac synodalnych w diecezji, a także wytyczne na temat katechizacji w szkołach w roku szkolnym 1992/1993.

Modlitwą dziękczynną za dar powołań – 40 kandydatów na pierwszym roku – i błogosławieństwem księży biskupów zakończyło się spotkanie formacyjne kapłanów. Zainicjowana przez bpa J. Michalika nowa wspólnota Przyjaciół Paradyża, propagowana intensywnie w parafiach, a także wzywaniem do modlitwy w intencji powołań przyniosły dobre owoce.

Podsumowanie

W latach 1983-1992 nastąpiły zasadnicze zmiany polityczne w Polsce. Kościół katolicki odzyskiwał utracone w czasach rządów komunistycznych pola działania, Mszę św. w radiu i inne środki przekazu, przywrócenie kościelnej „Caritas” i wielu stowarzyszeń i organizacji katolickich, które od 1950 r. nie otrzymały zatwierdzenia przez państwo, powrót katechezy do szkół, unieważnienie zgody władz na obsadzanie stanowisk kościelnych itp. Gdy uwzględnimy ogromny dynamizm duszpasterski związany z pielgrzymkami papieża św. Jana Pawła II do Polski, wówczas doskonale widać dokonujący się przełom w wyzwaniach stawianych Kościołowi i konieczność szukania nowych dróg dotarcia z Boską prawdą i miłością do ludzkich serc.

Kursy duszpasterskie w dużym stopniu spełniały postulat odczytywania „znaków czasu” i programowania pracy duszpasterskiej zgodnie z wyzwaniami, jakie nasuwały zasadnicze zmiany w mentalności duchowej i społecznej.

bp P. Socha

Pastoral courses in the years 1983-1992

Abstract

The pastoral courses of the years 1983-1992 were run during the period which covered the last years of Bishop Wilhelm Pluta's ministry and during the whole period of Bishop Józef Michalik's pastoral work in the diocese. In the years 1983-1992, Poland underwent fundamental political change. The Catholic Church gained more possibilities for its activity, limited during the communist rule. It was possible to air the Holy Mass on the radio, the Church could also use other media, the church 'Caritas' began operating, a number of church associations and organizations, which had not been approved by the state since 1950, could be run again, religious lessons were accepted at schools and filling church posts became free from state interference. When we take into account a tremendous dynamism connected with Pope John Paul II's pilgrimages to Poland, then we can see the breakthrough in the challenges posed to the Church and the necessity of looking for new ways to reach human hearts with God's truth and love. Pastoral courses met the demand to 'read signs' and to project pastoral work in accordance with the challenges that arose from the fundamental change in spiritual and social mentality. The paper, which covers the years 1983-1992, focuses on the programmes and major themes, especially important for the spiritual, theological and pastoral formation of priests. The author presents the bibliography of the lectures published in the official diocesan magazine so that those interested could readily find these texts and advance their knowledge about given topics.

Translated by Aneta Kiper